

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ**

**АҚ «АБЫЛАЙ ХАН АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ УНИВЕРСИТЕТІ»**

«Бекітемін»
Оқу ісі жөніндегі проректор,
п.ғ.д., профессор
Чакликова А.Т.
2024 ж.

**ДОКТОРАНТУРАҒА ҚАБЫЛДАУ ЕМТИХАНДАРЫНЫҢ
БАҒДАРЛАМАСЫ**

«8D023 – Тілдер және әдебиет»

«8D02322 – Шетел филологиясы»

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ БОЙЫНША

Алматы 2024

1. Жалпы ережелер

1.1 Бағдарлама Қазақстан Республикасы Білім және Ғылым Министрлігінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына сәйкес жасалды «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына қабылдау ережелерін бекіту туралы» (бұдан әрі – Типтік ережелер) және Абылай хан атындағы қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетіне (бұдан әрі – Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӨТУ) оқуға қабылдау ережелері.

1.2 Қабылдау емтиханы келесі бөлімдерден тұрады:

1. Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӨТУ қабылдау комиссиясы өткізетін үміткермен әңгімелесу жүргізу;
2. эссе жазу;
3. білім беру бағдарламалары тобының профилі бойынша емтихан сұрақтарына жауап беру.

1.3 Қорытынды баға; эссе жазу, білім беру бағдарламалары тобының профилі бойынша емтихан сұрақтарына жауап беру және әңгімелесудің бағалау нәтижелерін қосу арқылы алынған баллдардың жиынтығы болып табылады.

Тест түрлері	Баллдар
ҚазХҚ және ӨТУ емтихан комиссиясы үміткермен әңгімелесу	30
Эссе	20
Білім беру бағдарламасы тобының профилі бойынша емтихан	50
Барлығы	100

Докторантураға қабылдау емтиханына 3 сағат 30 минут (210 минут) бөлінеді, оның ішінде:

1. әңгімелесуге – 20 минут;
2. эссе жазу және білім беру бағдарламалары тобының профилі бойынша емтихан сұрақтарына жауап беру – 190 минут (3 сағат 10 минут).

1.4 Докторантураға қабылдау емтихандары білім беру бағдарламалары топтары бойынша келесі мерзімдерде өткізіледі:

1. ағымдағы жылдың 4-нен 20 тамызға дейін;
2. ағымдағы жылдың 19 қарашадан 11 желтоқсанға дейін.

1.5 Докторантураға түсетін тұлғалармен әңгімелесу.

Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӨТУ өз бетінше қабылдау емтихандарын «Эссе жазу» және «Білім беру бағдарламалары тобының

профилі бойынша емтихан сұрақтарына жауап беру» бөлімдерінен бұрын жүзеге асырады.

Әңгімелесу үміткердің кәсіби және жеке қасиеттерін, ғылыми-зерттеу немесе эксперименталды-зерттеу жұмыстарының әлеуетін бағалауға бағытталған.

Әңгімелесу хаттамамен рәсімделеді, оған қабылдау комиссиясының төрағасы, мүшелері және хатшысы қол қояды.

Үміткердің әңгімелесуге келмеуі 0 балл болып белгіленеді және хаттамамен рәсімделеді, оған қабылдау комиссиясының төрағасы, мүшелері және хатшысы қол қояды.

Білім беру бағдарламасы тобының профилі бойынша емтиханға дайындалу тақырыптары

- 1 Тілдің өмір сүру формалары, мемлекеттік, ресми тіл. Тіл саясатының мәселелері.
- 2 Когнитивті лингвистиканың теориясы мен модельдері.
- 3 Тіл және мәдениет философиясы.
- 4 Лингвистикадағы функционализм – қазіргі бағыт.
- 5 Мәдениетаралық коммуникацияның прагмалингвистикалық аспектісі.
- 6 Қазіргі тіл біліміндегі социоллингвистикалық зерттеулер.
- 7 Мәтін және дискурс мәселелері.
- 8 Ағарту дәуірінің әдебиеті.
- 9 Ортағасырлық әдебиеттің негізгі жанрлары.
- 10 Қайта өрлеу дәуірі. Гуманизм.
- 11 Қайта өрлеу дәуірінің театры. Комедия. Трагедия.
- 12 XX ғасырдың реализмінің негізгі ерекшеліктері.
- 13 Жаңа лингвистикалық парадигманың негізгі бағыттары.
- 14 Морфологиялық категориялар және олардың маңызы.
- 15 Американдық, еуропалық және ресейлік когнитивистиканың негізгі ерекшеліктері.
- 16 Когнитивтік және лингвомәдениеттанулық категория ретінде концепт.
- 17 Қазіргі тіл біліміндегі этнолингвистика және лингвомәдениеттану.
- 18 Гендерлік лингвистиканың негізгі мәселелері.
- 19 Қазіргі тіл біліміндегі антропоцентрлік модель.
- 20 Тілдің сөздік қорын байытудың негізгі жолдары.
- 21 Тіл және оның негізгі функциялары.
- 22 Сөйлем және оның лингвистикалық талдауы.
- 23 Қазіргі қазақ лингвистикасының негізгі бағыттары.
- 24 Сөз және оның семантикалық құрылымы.
- 25 Мотивация және номинация мәселелері.

Эссе тақырыптары

- 1 Тіл лингвистикалық зерттеу объектісі ретінде.

- 2 Шетел филологиясының негізгі бағыттары.
- 3 Негізгі лингвистикалық бағыттардың пайда болуы және дамуы тарихы.
- 4 Тілдің пайда болуы мәселелері және оның даму кезеңдері.
- 5 Когнитивтік зерттеулердегі тіл және когнитивтік революция.
- 6 Дискурс және мәтін коммуникацияның негізгі құралдары ретінде.
- 7 Дискурс - жаңа лингвистикалық парадигманың зерттеу объектісі ретінде.
- 8 Интернет-дискурс- компьютермен делдалданған коммуникация ретінде.
- 9 Интернеттегі тілдік тұлға.
- 10 Тіл, коммуникация және әлеуметтік орта.
- 11 Тіл және таным теориясы.
- 12 Тіл - әлеуметтік құбылыс ретінде.
- 13 Коммуникативистиканың негізгі теориялары.
- 14 Қазіргі әлемдегі тілдің рөлі.
- 15 Пәнаралық тәсіл- тілдік шындықты зерттеудің қазіргі әдісі ретінде.
- 16 Лингвомәдениет тілінің таңбалары және бейнелері.
- 17 Рәміздер мен бейнелер тіл мәдениетінің тілі ретінде
- 18 Тіл және мәдениетаралық қатынастың лингвистикалық-танымдық негіздері
- 19 Тіл – халықтың сөздік қазынасы
- 20 Жаңа мәтіндік шындықты жасаудағы тілдің рөлі

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы – 27.07.2007.
2. Кунанбаева С.С. Қазіргі шетел тілдік білімнің теориясы мен практикасы. – Алматы, 2010.
3. Кунанбаева С.С. Когнитивті лингвистиканың концептологиялық негіздері. – Алматы, «Полилингва», 2017.
4. Копыленко М.М. Этнолингвистиканың негіздері. – Алматы: Ақыл кітабы, 1997. - 178 б.
5. Карлинский А.Е. Таңдаулы еңбектер тіл теориясы және лингводидактика бойынша. – Алматы: ОО «ДОИВА», 2007.
6. Карлинский А.Е. Қазіргі лингвистиканың методологиясы және парадигмалары. – Алматы: «ИО Волкова», 2009.
7. Исабеков С.Е. Когнитивтік лингвистиканың негіздері. – Астана: Ақарман-медиа, 2010.
8. Сулейменова Э.Д. Макросоциоллингвистика. – Алматы, 2015.
9. Ахметжанова З.К. Салыстырмалы тіл білімі: қазақ және орыс тілдері. – Алматы: Альянс, 2005.
10. Базарбаева З.М., Чукаева Т.О. Қазақтың жаңа латын жазуы // Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. Филология сериясы 136(3) 2021.

11. Сабитова З.К. Лингвомәдениеттану: Оқу құралы. – М.: Флинта, Наука, 2013.
12. Ислам А. Ұлт мәдениеті контекстінде тіл. – Алматы, Астана, 2003.
13. Буренина О.Д., Гиздатов Г.Г. Медиалды теориясы және қазіргі практика. – УМП Алматы, 2016.
14. Исмаилова Ф.Е. Мәдениетаралық коммуникативтік иммология. – Баспа: LAP LAMBERT Academic, 2012. – 524 б.
15. Ахатова Б.А., Желтухина М.Р. Саяси дискурс тілдік сананың көрсеткіші ретінде. – М., 2014.
16. Дүйсекова К.К. Француз және қазақ тілдерінің фразеологиялық әлемі салыстырмалы аспекте. – А., 2020.
17. Загидуллина А.А. Тілдік символдар мен бейнелер: онтология және қызмет ету. – Алматы, 2010.
18. Загидуллин Р., Загидуллина А.А. Символдар мен бейнелердің тіл құрылымдарында қызмет етуі // Халықаралық академиялық конференция. – Вена, 5-7 сәуір 2012 ж. – Б. 46-49.
19. Ихсанғалиева Г.К. Қазақстан бейнесін қалыптастырудың когнитивтік және психоллингвистикалық механизмдері. – Алматы, 2010.
20. Гумбольдт В. Тіл және мәдениет философиясы. – М.: Прогресс, 2004.
21. Соссюр Ф. Жалпы тіл білімі курсы. – М., 2008.
22. Юнг К.Г. Адам және оның символдары. – М.: Күміс жіптер, 2005.
23. Блумфилд Л. Тіл. – М.: Либроком, 2010.
24. Якобсон Р. Таңдамалы шығармалар. – М.: Прогресс, 2015.
25. Чомски Н. Тіл және ойлау. Ағылшын тілінен аударылған. – М., 2012.
26. Леви-Строс К. Маскалар жолы. Француз тілінен аударылған. – М., 2000.
27. Хайдеггер М. Тіл. – СПб., 2011.
28. Пиаже Ж. Интеллект психологиясы. – Питер, 2004. – 200 б.
29. Лакофф Дж., Джонсон М. Біз өмір сүретін метафоралар // Метафора теориясы. – М.: Прогресс, 1990.
30. Лакофф Дж. Әйелдер, от және қауіпті заттар: Санаттардың ақыл туралы не көрсететіні. – М.: ЯРК, 2004.
31. Маклюэн М. БАҚ-ты түсіну: адамның кеңейтімдері / М. Маклюэн. – М., 2003. – 464 б.
32. Талми Л. Назар аудару құбылыстары // Когнитивтік лингвистика мәселелері. 2006.
33. Ван Дейк, Т.А. Тіл. Когниция. Коммуникация: ағылшын тілінен аударылған. / Т.А. Ван Дейк. – М.: Прогресс, 2013.
34. Вежбицка А. Мәдениеттерді олардың негізгі сөздері арқылы түсіну / Ағылшын тілінен аударған А.Д. Шмелева. – М.: Славян мәдениеттерінің тілдері, 2001.
35. Стефан Тичер, Майкл Мейер, Рут Водак, Ева Веттер. Мәтін және дискурсты талдау әдістері // Гуманитарлық орталық. – Харьков, 2009.

36. Киклевич А.К. Дискурс теориясы және стилистика. Филологиялық ғылымдар. №4, 2018.
37. Лосев А.Ф. Белгі. Символ. Миф. – М., 2002.
38. Лотман Ю.М. Семиосфера. – СПб.: Өнер, 2004.
39. Степанов Ю.С. Белгінің жасалуы. Лингво-эстетика және өнер семиотикасы туралы очерктер. – М., 2015.
40. Маслова, В.А. Лингвомәдениеттану. Кіріспе: оқу құралы / В.А. Маслова; ред. У.М. Бахтикірева. – М., 2020.
41. Карасик В.И. Мәдениет тілдік матрицасы. – М.: Гнозис, 2013.
42. Карасик В.И. Тілдік спираль: құндылықтар, белгілер, мотивтер. – Волгоград: Парадигма, 2015.
43. Карасик В.И. Мәдениет тудыратын мәтіндер: функциялар, жанрлар, авторлар // Әлеуметтік және гуманитарлық білімдер. 2020.
44. Тілдің бейнелері және дискурс зигзагтары. В.З. Демьянковтың 70 жылдығына арналған ғылыми мақалалар жинағы. – М.: Мәдени революция, 2018.
45. Демьянков В.З. Таным, мәдениет және өркениет туралы білім трансфері кезінде // Когнитивтік лингвистика мәселелері. – 2016.
46. Бабушкин А.П. Тілдің семантикалық кеңістігіндегі "мүмкін әлемдер". – Воронеж, 2001. – 86 б.
47. Зыкова И.В. Лингвомәдениеттанудың металануы: тұрақтылар және варианттар. – М., 2017.
48. Алефиренко Н.Ф. Лингвомәдениеттану: тілдің құндылық-мағыналық кеңістігі. 5-ші басылым, өзгертілген. – М.: Флинта, 2016.
49. Болдырев Н.Н. Әлемді тіл арқылы түсіндіру: ұжымдық монография. – Тамбов: Г.Р. Державин атындағы ТГУ баспасы, 2017.
50. Болдырев Н.Н. Тіл мен тілдік сананың ұйымдастырылуындағы доминант принципі // Тілдік сананың когнитивтік доминанттары: ұжымдық монография. – Тамбов: Принт-Сервис, 2020.
51. Болдырев Н.Н., Тіл және білім жүйесі. Тілдің когнитивтік теориясы. – Славян мәдениеттерінің тілдері, 2019.
52. Баркович А.А. Интернет дискурс: компьютер арқылы делдалдық коммуникация. Оқу құралы. – М., 2016.
53. Филмор Ч. Фрейм семантикасы // Когнитивтік лингвистика оқулығы. – ред. В. Эванс. – Equinox Publishing Ltd., 2007.
54. Талми Л. Когнитивтік семантикаға қарай, 2 том. – Кембридж, Массачусетс; Лондон: MIT Press, 2000.
55. Карр, Филип, Ағылшын фонетикасы және фонологиясы. Кіріспе, 2007.
56. Дэвенпорт Майк және С.Ж. Ханханс, Фонетика және фонологияға кіріспе, 2005.
57. Стоквелл, Р. және Д. Минкова, Ағылшын сөздері: тарихы және құрылымы. – CUP, 2001.

58. Донна Джо Наполи, Лингвистика: Кіріспе. – OUP, 2003.
59. Джакендофф Рей, Тілдің негіздері, ми, мағына, грамматика, эволюция. – OUP, 2003.
60. Эджер Дэвид, Негізгі синтаксис, Минималистік көзқарас. – OUP, 2004.
61. Тейлор Джон, Лингвистикалық категориялау. – OUP, 2005.
62. Тейлор Джон, Когнитивтік грамматика. – OUP, 2003.
63. Халлидей М.А.К. Функционалды грамматикаға кіріспе, 2004.
64. Аартс Бас, Ағылшын синтаксисі және дәлелдемелер. – 2001.
65. Айтчинсон Дж. Тілдің өзгеруі: Прогресс немесе құлдырау. – CUP, 2015.
66. Кристал Д. Тіл және интернет. – CUP, 2001.
67. Джексон Х. Лексикология: Кіріспе. – Лондон, 2002.
68. Кристал Д. Кембридждің ағылшын тілі энциклопедиясы. – CUP, 2007.
69. Бибер Д., Йоханссон С., Лич Г., Ауызша және жазбаша ағылшын тілінің Лонгман грамматикасы. – Лондон, 2010.
70. Плаг И. Ағылшын тіліндегі сөзжасам. – CUP, 2005.
71. Қазіргі ағылшын тіліндегі етістік. – CUP, 2005.
72. Хаддлстон Р. Ағылшын тілінің грамматикасына кіріспе. – CUP, 2000.
73. Фоконье Г., Тернер М. Тұжырымдамалық интеграция желілері // Когнитивтік ғылым. – 2008. – № 22. – Б. 133-187. Қол жетімді: <http://www.inform.umd.edu/EdRes/Colleges/ARHU/Depts/English/englfqc/MTurner/cin.web/cin.html>.
74. Лангацкер Р.В. Тұжырымдама, бейне және символ: Грамматиканың когнитивті негізі. – Берлин, Н.Й., 2004. – 180 б.
75. Мәдени сауаттылықтың жаңа сөздігі / Е.Д. Хирш, Джр., Дж.Ф. Кетт, Дж. Трефил. – Бостон-Нью-Йорк, 2002. – 647 б.